

ΠΑΡΑ ΜΙΑΝ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ

[Ἦτο ἔλλειψις διὰ τὴν πινακοθήκην τοῦ Ἡμερολογίου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν παρελαύνουν πάντες σχεδὸν οἱ ἀριστεῖς τῆς νεοελληνικῆς Φιλολογίας καὶ Τέχνης, ὅτι δὲν εἶχεν ἔτι συμπεριληφθῆ

εἰς ἓκ τῶν θερμότερων καὶ εὐφυστέρων ἔργατῶν τοῦ νεωτέρου θεάτρου, ὁ συγγραφεὺς πλείστων ὄσων δραματικῶν ἔργων κ. Π. Δ. Ζάνος. Καὶ ἐν τούτοις ὑπῆρξε μεγάλη καὶ ἀξιοσημείωτος ἡ ἐργασία του ὑπὲρ τῆς νεοελληνικῆς σκηνῆς. Σύγχρονος σχεδὸν τοῦ Βερναρδάκη καὶ τοῦ Βλάχου ἐμόχθησε καὶ ἐδημιούργησεν ὑπὲρ αὐτῆς ὄχι ὀλίγον ἐπὶ τριακονταετίαν ὄλην. Πολλὰ ἓκ τῶν ἔργων του ἐβραβεύθησαν καὶ τὰ πλεῖστα ἐδιδάχθησαν ἀπὸ σκηνῆς μετ' ἐπιτυχίας. Ἐγράψε τοὺς *Μνηστήρας ποιητάς*, τὴν *Ἀνδρογυναικομαχίαν*, τὸ *Μῆλον τῆς ἔριδος*,

τοὺς *Μνηστήρας τῆς Πηγελόπης*, τὴν *Ἀνδρομέδαν* καὶ τὸν *Περσέα*, τὸν *Ἐρωτικὸν κόμβον*, τὴν *Δημάρχου ἐκλογὴν*, τὸν *Γάμον τῆς Ζαμπέτας*, τὴν *Ἀλεποῦ*, τὸν *Προικολάττην*, τοὺς *Δύο προεστοὺς τοῦ χωριοῦ*, τὴν *Πεθερὰ καὶ νύφη*, τὴν *Ἐρωτικὴν ἀπόλειραν*, τὴν *Ἀνεπιὰν τοῦ θεοῦ τῆς*, τὴν *Κόρην τοῦ Ἀλέργη*, τὴν τραγωδίαν *Διογένους Ρωμανός* καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀνέκδοτα καὶ μὴ. Ὡς κράτιστον θεωρεῖται ἡ πεντάπρακτος τραγωδία του *Νικηφόρος Φωκᾶς*.]

ἘΝ ἡξεύρω, ἐρατεινὴ μου ἀναγνώστρια, ἐὰν εἴσθε ἔγγραφος, καὶ ἂν εὐρίσκεσθε εἰς τρυφερὰς πάντοτε σχέσεις μετὰ τὸ μυστακοφόρον ἡμισὺ Σας. Ἐπειδὴ ὅμως μερικοὶ σύζυγοι ἔχουν τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ ξύλον εἶνε κάποτε ἀπαραίτητον διὰ τὴν τραχύτητα τῆς γυναικὸς-ἰσχυρίζονται μάλιστα ὅτι «βγήκε ἀπ' τὸν

παράδεισον» ὡς τὸ «ξύλο τῆς γνώσεως» δῆθεν — καὶ ὅτι ὅσον κτυπᾶ κανεὶς τὴν γυναῖκα του, σὰν τὴν κοτολέττα, τόσον γίνεται πλέον τρυφερά καὶ εὐπεπτος, ἢ δὲ θεωρία αὕτη εἶνε ὅπως τοῦν ἀντίθετος πρὸς τοὺς νεωτέρους κανόνας τοῦ δικαίου καὶ τῆς μαγειρικῆς, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, διὰ κάθε ἐνδεχόμενον, νὰ σᾶς διηγηθῶ μίαν μικρὰν ἱστορίαν διὰ νὰ τὴν ἔχετε ὑπ' ὄψιν ἐν ἡ περιπτώσει, ὃ μοὶ γένοιτο, ὃ ἀξιότιμος σύζυγός σας ἀποπειραθῆ ποτὲ νὰ ἐφαρμόσῃ ἐπὶ τῶν πλευρῶν σας τὴν ἀνωτέρω περὶ ξύλου θεωρίαν . . .

Κάποτε, εἰς ἓν τουρκικὸν χωρίον — βλέπετε διὰ λόγους ἐθνικῆς ἀξιοπροσπείας τοποθετοῦμεν τὴν σκηνὴν ἔξω τῶν ἐλληνικῶν ὄριων — εἰς τοῦρκος χωρικός, ἀφοῦ ἀπερρόφησε μαζί με τὰ φιλήματα τοῦ μὴνός τοῦ μέλιτος καὶ τὸ ὅλον τῆς προικῶας οὐσίας, περιέπεσεν εἰς τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ χειροτονῆ δις καὶ τρίς τῆς ἡμέρας τὴν φιλαττὴν σύνευνον διὰ κάθε φύλλου πήδημα. Ἐννοεῖται, ἢ ἀτυχῆς γυνὴ δὲν ἔμενε καὶ πολὺ ἐνθουσιασμένη ἐκ τῶν νέων αὐτῶν συζυγικῶν ἐκδηλώσεων καὶ ἐπειδὴ εἰς κάθε διαμαρτυρίαν ἐκείνης ἀντετάσσετο καὶ ἐν ἐξώδικον ξυλοκόπημα ἐκ μέρους ἐκείνου, προσέτρεξε παραπονομένη εἰς τὸν πατέρα της διὰ τὸ ἀλλόκοτον αὐτὸ εἶδος τῆς συζυγικῆς συνεννοήσεως. Ὁ πενθερὸς ὅμως, ὡς ὅλοι οἱ ἀρσενικοὶ ἴσως πενθεροὶ, δὲν ἐγνώριζε τὸ μυστήριον καὶ τὴν τέχνην νὰ ἐπιβληθῆ εἰς τὸν γαμβρόν. Τὸ χάρισμα τοῦτο, ἄς τὸ ὁμολογήσωμεν, κατέχει κατὰ προνόμιον μόνον ἡ πενθερά, καὶ διὰ τοῦτο, φιλαττὴ ἀναγνώστρια, ὄψεσθε περιέλθετε εἰς παρομοίας ἀνωμάλους σχέσεις μετὰ τὸν σύζυγόν σας, σᾶς συνιστῶ νὰ τοῦ ἐξαποστείλετε τὴν πενθεράν του, μετὰ τὴν πεποιθήσιν ὅτι θὰ τὸν ἀκριβοπληρώσῃ περίφημα μετὰ τὸ ἴδιον νόμισμα. Μὴ σᾶς μέλλῃ!

Ὁ Μωχαμέτ λοιπὸν ἔμεινεν ἀκλόνητος, ξύλον ἀπελέκητον καὶ ἀλύγιστον εἰς τὰς συμβούλας καὶ παρατηρήσεις τοῦ πενθεροῦ του. Ἐξηγηθῆ μάλιστα διὰ τοῦτο καὶ ἐδιπλασίασε τὰς πρωϊνάς καὶ ἑσπερινὰς δόσεις, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἀτυχῆς γυνὴ ἐπίσθη ὅτι ἡ παρέμβασις τοῦ πατρὸς μᾶλλον ζημίαν ἔφερε.

Ἐνα βράδυ, ἀφοῦ ἐστράγγισε κάμποσα ποτήρια ρακῆς, μετέβη εἰς τὸ σπῆτι τοῦ τρικλιζῶν καὶ παραπαίων διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸν πρωϊνὸν λογαριασμὸν μετὰ τὴν συμβίαν του. Ἡ ἀφορμὴ δὲν ἐβράδυνε νὰ δοθῆ καὶ ὁ Μωχαμέτ ἤρχισε ραγδαίωτερον τὸ ξυλοκόπημα. Τὴν ὥραν ἐκείνην συνέπεσε νὰ μεταβαίη καὶ ὁ πατὴρ της εἰς τὸ σπῆτι. Εἰς τὰς γοεράς κραυγὰς της ἔδραμε νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας, ἢ μᾶλλον νὰ σταματήσῃ τὴν ἀκατάσχετον χεῖρα τοῦ γαμβροῦ. Ἄλλ' οὗτος, θεωρήσας

ὡς θανάσιμον προσβολὴν τὴν ἐνεργὸν ἐπέμβασιν τοῦ πενθεροῦ του εἰς ἀλλότρια δικαιώματα, δικαιώματα συζυγικῆς καθαρῶς φύσεως, ἀφῆκε πρὸς στιγμὴν τὴν ράχιν τῆς συζύγου καὶ ἐπελήφθη τῶν πλευρῶν τοῦ πενθεροῦ.

Ἦδη ὁ ὀρυμαγδὸς τῆς οἰκίας καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἐκορυφώθη· εἰς τὰς οἰμωγὰς τῶν δερομένων προστετέθησαν καὶ οἱ γόοι τῶν καταπτοθέντων τεκνίων· ὁ σκύλαξ τῆς οἰκίας ἤρχισε νὰ ὑλακτῆ καθ' ὁμοιοπάθειαν· οἱ πέριξ κῦνες τοὺς ἐμιμήθησαν· οἱ ἀλέκτορες ἤρχισαν νὰ ξεφωνίζουσι πρὸ τῆς ὥρας των· δύο γειτονικοὶ ὄνοι συνεισέφερον καὶ αὐτοὶ τοὺς ὀγκηθμούς των εἰς τὸ ἀλλόχοτον κονσέρτο· προσέτρεξαν μὲ ἰαχὰς καὶ οἱ γείτονες, ἐχρειασθῆ δὲ πολὺς χρόνος καὶ κόπος ἕως οὗ ἀποκαταστῆ ἡ συζυγικὴ ἁρμονία. Εὐτυχῶς ὁ Μωχαμέτ, ἐξαντληθεὶς ἐκ τῆς ἐκτάκτου δραστηριότητος τῆς ἐσπέρας ἐκείνης, ἀπεσύρθη τῆς σκηνῆς καὶ, ζαλισμένος καὶ ἐκ τοῦ ποτοῦ, παρεδόθη εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ τὸ ροχαλητὸν τοῦ Μορφέως, πρὸς ἀνάκτησιν τῶν σωματικῶν του δυνάμεων.

Ἄλλ' ὁ ταλαίπωρος πενθερὸς δὲν ἤτο δυνατόν νὰ κοιμηθῆ τὴν νύκτα ἐκείνην. Κρατῶν τὰ δύσμοιρα τὰ πλευρά του μετέβη εἰς τὸν Κατῆν καὶ κατήγγειλε τὴν προᾶξιν ἐπιδειξάς μάλιστα καὶ τὰ αἰμοσταγῆ πειστήρια αὐτῆς. Ἀφοῦ δὲ ἔλαβε περὶ τῆς θεραπείας τὴν διαβεβαίωσιν ἀπὸ τὸν Κατῆν καὶ ἀρκετοὺς συναπισμούς ἀπὸ τὸ πλησίον φαρμακεῖον, ἐπέστρεψε εἰς τὴν οἰκίαν του περιμένων πότε θὰ ἐξημερώσῃ ἡ αὐριανὴ ἡμέρα τῆς δίκης.

*
*
*

Πρωτὶ-πρωτὶ πράγματι ὁ Κατῆς προσεκάλεσεν ἐνώπιόν του τὸν ἡρωϊκὸν σύζυγον, διὰ νὰ δώσῃ λόγον τῶν ξυλοκοπημάτων. Περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι εἰς τὸ δικαστήριον συνέρρευαν ὅλοι οἱ φιλοπερίεργοι χωρικοὶ, ἀρσενικοὶ, θηλυκοὶ καὶ οὐδέτεροι. Νὰ γίνῃ σκάνδαλον εἰς τὸ χωριὸ καὶ νὰ μὴ τρέξουν δὲ ὅλοι νὰ τὸ ἀπολαύσουν; Εἶνε δυνατόν; Μήπως ἔχουν ἄλλα θεάματα καὶ ἀντικείμενα διασχεδάσεως;

— Κατηγορεῖσαι, τοῦ λέγει ὁ Κατῆς, ὅτι ἔδειρες ἀλύπητα τὴν γυναῖκα σου καὶ τὸν πενθερόν σου. Εἶνε ἀλήθεια;

Ὁ Μωχαμέτ, μετὰ τινος δισταγμοῦς, ἀπήντησε μὲ κάποιαν κουτοπονηρίαν:

— Μά... δηλαδή... σᾶμπως νὰ μὴν εἶνε καὶ φέμματα, κατῆ μου...

— Εἶγες καμμίαν ἀφορμὴν;

— 'Αφορμήν; . . . μπορεί και νὰ εἶχα . . . δὲν θυμᾶμαι καὶ καλὰ ἢ ἀλήθεια εἶνε πῶς τὴν ἔδειρα διότι . . . ἔτσι τὸ συνειθίζω ἐγὼ . . . Συνήθεια, κατῆ μου, καὶ τίποτε ἄλλο.

— Μπα! καὶ τί συνήθεια εἶνε αὐτὴ νὰ τὴν ἐφαρμόζης στὴ πλάτη τῶν ἄλλων; Δὲν ἐννοεῖς ὅτι αὐτὸ εἶνε βάρβαρον καὶ παράνομον;

— Καὶ σᾶμπως ἔδειρα κανένα ξένον; ἐδικαιολογήθη ἀφελέστατα ὁ Μωαμέτ. Τὴν γυναῖκα μου ἔδειρα! . . .

— Καὶ νομίζεις, πῶς ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ τὴν δέρνης;
— Βέβαια καὶ τὸ ἔχω. "Ἄν δὲν δείρῃ ὁ ἄντρας τὴν γυναῖκα του, ποιός θὰ τὴν δείρῃ; Ὁ γείτονας; Κάλλιο ἐγὼ παρὰ ὁ ξένος. Ὁ ἄντρας στὴ γυναῖκα εἶνε ὅπως ὁ πατέρας στὸ παιδί, ποῦ τὸ ξυλοφορτώνει γιὰ νὰ τὸ σωφρονίσῃ . . .

— Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκη, πολὺ καλὰ! "Ἀκουτε τώρα καὶ τὴν ἀπόφασίν μου: «Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος ἐξυλοκόπησεν ἀνηλεῶς τὴν γυναῖκα του καὶ τὸν πενθερόν του, ἢ δὲ πράξις αὐτὴ τιμωρεῖται ἀπὸ τὸν νόμον. Ἐπειδὴ ὁμως ὁ κατηγορούμενος πολὺ ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ πατέρας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δέρῃ τὸ παιδί του . . .»

— Μπράβο! . . . ἔτσι ντέ! . . . Αὐτὸ θὰ 'πῆ δικαιοσύνη μιὰ φορά! . . . ἐψιθύρισε ὁ Μωαμέτ.

— « . . . καὶ ἐπειδὴ ὁ μηνυτὴς πενθερὸς ἐπέχει θέσιν πατρὸς διὰ τὸν κατηγορούμενον καὶ ἐπομένως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ξυλοφορτώσῃ ὅταν τὸ κρίνῃ φρόνιμον . . .

— Χμ! . . . αὐτὸ σὰν νὰ μὴ μ' ἀρέσῃ! διενόηθη στραβομουτσουιάζων ὁ Μωαμέτ.

— « . . . Διὰ ταῦτα ἀποφασίζω: ἐντέλλετα! ὁ πενθερὸς νὰ μετρήσῃ αὐθωρεὶ καὶ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου μου ἑκατὸν ραβδισμοὺς εἰς τὰ πισινὰ τοῦ γαμβροῦ πρὸς ἰκανοποίησιν τοῦ νόμου καὶ τῶν παρισταμένων».

Τὸ ἀκροατήριον ἐξέσπασεν εἰς ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα διὰ τὴν ὀρθὴν ἀπόφασιν, τῆς ὁποίας τὴν σοβαρότητα τόσον ἐνόησεν καὶ ὁ Μωαμέτ, ὥτε ἠσθάνθη πρόωρος τὴν ῥάχιν του ἀνατριχιάζουσαν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν . . .

Εἰς ἓν νεῦμα τοῦ Κατῆ ὁ κλητὴρ ἐνεχείρισε τὴν σεβασμίαν δικαστικὴν ῥάβδον εἰς τὸν πενθερόν, οὗτος δὲ ἤρχισε νὰ ἐκτελῇ τὴν ἀπόφασιν ἐπὶ τῶν ὀπισθίων τοῦ γαμβροῦ, ἐνῶ ὁ κλητὴρ ἐκράτει τὰ πρακτικὰ ἐκφωνῶν εἰς κάθε ξυλοκόπημα: ἐν! . . . δύο! . . . τρία! . . . κτλ. ἐν μέσῳ τῶν καγχασμῶν τοῦ ἀκροατηρίου.

'Ἄλλ' ὁ πενθερὸς, εἴτε διότι ἐκουράσθη, ἄσυνειθιστος εἰς τοιοῦτου εἶδους ἐνασχόλησιν, εἴτε διότι τὸν ἐλυπήθη, ὅταν ἔφθασε

εἰς τοὺς 39 ραβδισμοὺς, παρεκάλεσε τὸν Κατῆν νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιφυλαχθῆ διὰ τοὺς ἄλλους 61 καὶ μὲ τὸ ὑπόλοιπον αὐτὸ νὰ χρεώσῃ τὸν γαμβρόν του εἰς τὸ μέλλον, ὅταν παραστῆ ἀνάγκη πλήρους ἐξοφλήσεως . . .

Ὁ Κατῆς τὸ ἐπέτρεψε· ἡ συνεδρίασις ἐλύθη· καὶ ὁ Μωχαμέτ, σκεπτικός, ζαρωμένος, σὰν βρεμμένη κόττα, ἐπέστρεψε εἰς τὸ σπίτι του.

— Μπρὲ γυναῖκα, τῆς λέγει, χαλάλι σου ὅσαις ξυλιές σου ἔδωσα ὡς τώρα ! . . . Εἶχες δίκην, καυμένη, νὰ ξεφωνίζης ὅταν τῆς ἔτρωγες ! . . . Ἐφαγα καὶ ἐγὼ παρὰ μίαν τεσσαράκοντα καὶ εἶδα τὴν γλύκα των. Εἰς τὸ ἐξῆς ὅμως τοῦ ὑπόσχομαι νὰ καταργήσω τὸ ξύλο.

Καὶ ὡς πιστὸς ὀθωμανὸς ἐτήρησε τὸν λόγον του.

Ὁ μῦθος δηλοῖ, ἐρατεινὴ μου ἀναγνώστρια, ὅτι τὸ ξύλον τῆς γνώσεως δὲν ἐφευρέθη μόνον διὰ τὰ γυναικεῖα πλευρά· ὅτι ἡ ὁμοιοπαθητικὴ εἶνε ἡ ἀσφαλεστέρα θεραπεία, ὡς βροντοφωνεῖ κάθε πρωτὴ εἰς τὰς ἐφημερίδας κάποιος ἰατρὸς ὁμοιοπαθητικός, καὶ ὅτι κατὰ τὰς συναλλαγὰς τῶν ἀνδρογύνων ἡ πληρωμὴ εἰς εἶδος ἐνίστε, τῇ παρεμβάσει μάλιστα καὶ τῆς πενθερᾶς, εἶνε ἡ μόνη ἐγγύησις τῆς συζυγικῆς ἰσοπεδώσεως . . .

ΠΑΝΑΓ. Δ. ΖΑΝΟΣ

Σ' ENAN APXAIIO NAON

ΑΡΧΑΙΕ Ναὲ στὸ πλάι σου, πρὸς τὴ γυρμένη θύρα,
Τὸ νέο δεντράκι ἐγέμισε πλατύφυλλα κλαριά,
Μιά Μοῖρα ἐκεῖ ποῦ τῶφερε, καλοθελήτρα Μοῖρα,
Νὰ τῶχης γιὰ ἀντιστήλι σου καὶ γιὰ παρηγοριά.

Νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ χαίρεσαι τὸ εὐλογημένο δῶρο,
Καὶ νᾶνε ἡ δόξα τοῦ μικροῦ δεντροῦ παντοτεινῆ,
Πίστεψε ἐμένα, ἀρχαίε Ναέ, τὸν ἄσκοπο ὁδοιπόρο
Ποῦ στέκομαι καὶ σὰς θωρῶ μὲ μιὰ καρδιά ὀρφανή . . .

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ